

XEC PONS SANS

“És el final del laberint el que ens retorna al punt de partida. Però cada vegada que trobam la sortida, el laberint és un altre”.

I jo dic: però què passa? ràdio farers. Tornam a ser aquí. Tornam a ser a les ones de Ràdio Far. Sigueu benvingudes, sigueu benvinguts, passeu, passeu que de les tristors en farem fum, en aquest espai de literatura, en el que recomano llibres poc comuns, minoritaris, independents, estranys o, simplement, llibres que a jo me flipen. Començam la tercera temporada i ho feim amb aquesta cita del poeta i aforista argentí Alejandro Lanús per introduir la nostra primera recomanació, un llibre que es diu que és el Moby Dick del segle XXI. Un llibre enciclopèdic, colossal, mastodòntic (no només pel seu número de pàgines), laberíntic, inclassificable, com no. Obrim les portes i entrem a la *Casa de fulles*, de Mark Z. Danielewski. Jo som en Xec Pons i açò és Biblioteca Freak.

I començam amb aquest Atlas, de Battles, un grup etiquetat com a rock matemàtic (math rock) perquè *Casa de fulles* és tan mala de pillar com P enfront NP o la Conjectura de Hodge o la hipòtesi de Reimann o una senzilla i fotuda equació de tercer grau. No em feu cas; no sé del que rall quan rall de matemàtiques. I també perquè llegir aquest immens llibre és com ascendir a la nostre muntanya més alta per descendir en caiguda lliure a un infern quasi dantesc.

I què és el primer que podem dir? Com començar a rallar d'aquesta novel·la experimental, tan experimental que torn a començar, que torn a la sortida? Començaré per una etiqueta o varies o moltíssimes. La primera etiqueta que posarem és la del gènere del terror. I aquí faré una petita confessió. Jo confes que la primera vegada que vaig agafar el llibre el vaig haver de tornar a la prestatgeria de la por que em va entrar: ja ho sabeu, no som gaire valent. Un terror que remet a Lovecraft, a Poe i a Borges... Però dir que *Casa de fulles* és una història de terror és quedar-nos curts. Aquesta magistral novel·la és també un assaig acadèmic cinematogràfic, és literatura de viatges i epistolar, és una comèdia, un misteri, amb referències constants sobre arquitectura, física, matemàtiques, psicologia, fotografia, cinema, literatura, filologia, filosofia, etc. I, sobretot, és un història d'amor. Un creuament continu de gèneres que dona com a resultat un fabulós i additiu exercici de meta literatura. És a dir, una matrioixca, una nina russa, una ficció sobre una ficció sobre una ficció sobre una ficció... fa falta seguir?

I continuem cercant una llum en aquest túnel que és *Casa de fulles* amb aquest fragment de *There is a light*, dels Silver Mt Zion, un grup que s'ha d'escoltar amb molta precaució o en dies d'extrema felicitat. Però seguim o tornam al començament? On estem? De què va tot açò? Va de qualque cosa?

Com hem dit abans, a *Casa de fulles* hi ha múltiples històries. Però en aquesta teranyina d'infinits colors, sense un fil fermat a la sortida o engrunes de pa al camí, es pot extreure aquesta línia bàsica: el llibre comença amb la història de Johny Truant, un jove tatuador, drogoaddicte, desenfadat, informal, canalla, poc fiable, i la seva frenètica existència a Los Angeles, qui troba un manuscrit a la casa d'un vell que acaba de morir. Aquest manuscrit, firmat per un tal Zampano, és un estudi textual, exhaustiu i obsessiu i molt acadèmic, d'un documental desconegut o poc conegut, almanco la seva existència crea molts dubtes, un manuscrit que, estranyament, és l'eix central de la novel·la. Aquest documental, titulat, Expedient Navidson, narra la història en primera persona, d'un matrimoni que es trasllada a una casa de camp i descobreixen que aquesta casa és més grossa a l'interior que a l'exterior, una habitació que condueix a un món subterrani, un espai sense llum, quasi sense atmosfera i que sembla que s'expandeix, que no té fi, com l'univers.

Casa de fulles és un gegantesc laberint. Me cago en Judes! M'estic repetint? Ja hem passat per aquí? Qualque cosa nova a dir? No sols un laberint argumental, ple de salts cronològics i narratius, apèndixs que canvien la trama i mil referències, sinó també un laberint visual. La maquetació del llibre, quasi arquitectònica, està plena de notes a peu de pàgina (notes que poden apareixer en diagonal, en columna, etc) o pàgines que tenen una única paraula, variacions tipogràfiques de la font, paraules tatxades, fragments incomplets, dibuixos, fotos, fórmules... Tot una sèrie de recursos amb la finalitat de crear un lector actiu (el que es coneix com literatura ergòdica): no només un activisme lectiu intel·lectual, per comprendre i unir línies narratives, sinó també físic ja que haureu d'interactuar amb el llibre girant-lo, emprant un mirall, etc. *Casa de fulles* és quasi un llibre-objecte.

Tenc la sensació que duc rallant hores... O potser just he començat o ja he acabat. No sé on som. Som en un joc màgic, en el que t'has de deixar endur (no com en el joc del calamar). Un joc on res és fortuït, una partida de tetris perfecta, un joc que ens accelera, ens rellenteix, que crea tensió i misteri. Una experiència sensorial única, on l'espai físic i literari es fonen. Un collage visual sorprenent, fascinant i additiu que narra una història de redempció i amor. És aquest el tema de la novel·la?..

Biblioteca Freak, per no ser tant freak, encara que estem orgullosos de ser-ho, estén els braços per abraçar tanta literatura com sigui possible. Vols participar al programa? Envia un àudio de no més de dos minuts, més o menys, al correu de Ràdio Far. Digues el teu nom, el llibre que vols recomanar i com és que t'ha agradat. O simplement, explica'ns què és el que estàs llegint. Perquè no basta només un podcast per tanta literatura...

I amb aquesta recomanació de n'Àngels, a qui agraïm la seva participació i des d'aquí li enviam una forta, fortíssima abraçada, amb aquesta novetat de la tercera temporada, posam punt i final al primer capítol d'aquesta Biblioteca Freak. I recordeu el que deia l'escriptor, poeta i dramaturg José Bergamín: "El qui sols busca la sortida no entén el laberint i, encara que la trobi, sortirà sense haver-lo entès". I nosaltres partim per refugiar-nos en somnis que es tornen reals amb aquest In dreams dels Satellites, que a dia d'avui són els Cicely Satellites o qualque cosa així. No feu moltes putades pel carrer, divertiu-vos sense arribar a la merda del carpe diem i llegiu un poc, tampoc fa falta molt, però llegiu un poc. Moltes gràcies per escoltar-nos i fins la pròxima.